

no atraktivni, izlagani redovitije i češće nego ostali predmeti. K tome treba dodati očuvanost predmeta, tipološke zanimljivosti, porijeklo i vremensko razdoblje iz kojeg predmet potječe.

Jednom riječju, predmet mora biti u potpunosti obrađen da bi se mogao koristiti kao izložak u konceptijskom kontekstu scenarija odgovarajuće izložbe. Broj izlaganja pak ne ovisi samo o podacima koje predmet pruža nego i o temi za koju se njegova prezentacija koristi.

Fototečki karton namenjen manuelnoj i automatskoj obradi podataka u muzejima

Slobodan Valović

Narodni Muzej, Kraljevo

U okviru priprema aplikacija za uvođenje AOP u obradi arheoloških podataka,¹ kao jedan od bitnih elemenata za formiranje datoteke podataka pokazao se formular za obradu fotodokumentacije. Pri tome mislimo ne samo na fotodokumentaciju sa terena već i na fotodokumentaciju koja se odnosi na eksponat u okviru muzejskog materijala kao takvog.

Smatrali smo da pri formiranju ovog kartona, koji je u sistemu predviđenog generalnog programa označen identifikacionim brojem F.03, treba pristupiti sa više aspekata. Prvi i osnovni bio je: omogućiti njegovu primenu u isključivo manuelnoj obradi podataka kako bi se izbegla svaka zavisnost muzeja od posedovanja kompjutera ili terminalske veze sa bilo kojim ERC-om. Zbog toga pri obradi kartona nije predviđeno nikakvo upisivanje unapred određenih šifara koje bi komplikovale rad sa podacima, već je predviđena klasična obrada, s tim da se celokupno šifriranje vrši programskim rešenjem tek pri unošenju podataka u datoteke. Ovime se htelo postići da se kartoni, o kojima je reč, mogu uvesti direktno u upotrebu bez obzira na sadašnje tehničko-materijalne mogućnosti pojedinih muzeja. Sa druge strane, želja nam je bila ne samo da realizujemo jedan uskospecijalizovani karton koji bi bio ograničen isključivo arheološkom problematikom, već da dobijemo obrazac koji bi obuhvatio i podatke koji se tiču muzejske fototeke

u širem smislu — obuhvatajući time sve one slučajeve kada se određeni fotomaterijal može tretirati kao muzejski eksponat, što se pre svega odnosi na istorijska i etnografska odeljenja, kao i na sve druge oblike fotodokumentacije arhivske vrednosti.

Zadržavajući princip podele aplikacije na logičke celine,² polja na kartonu formiraju segmente koji, svaki za sebe, tretiraju određenu problematiku čime se olakšava njegova obrada.

Kao i kod svake klasične aplikacije, prvo polje nosi već odštampanu identifikacionu oznaku. U ovo polje se od strane obrađivača (nadležnog kustosa ili dokumentariste) upisuje i redni broj kartona, i to onako kako isti ulazi u obradu te u kartoteku. Zatim sledi segment koji daje osnovnu informaciju o muzeju, odeljenju i zbirci kojoj snimak pripada. Pri tome polje 3 može nositi oznaku dokumentacionog odeljenja a u polje 4 se unosi odeljenje muzeja i njegove zbirke (npr. Arheologija-preistorija) ili se pak — u slučajevima vođenja fototeka razdvojenih po odeljenjima — u polje 3 upisuje odeljenja kome pripada fototeka (npr.: Etnološko) a u polje 4 zbirka iz okvira tog odeljenja — npr.: Nošnje.

Sledeći segment sa poljima 5 do 14, obuhvata sve podatke koji se odnose na snimak, počev od fototečkog inventarskog broja, preko broja filma i snimaka, načina nabavke i broja u ulaznoj knjizi, br. delovodnog protokola, cene, kategorije — ukoliko je snimak arhivske vrednosti, signature pozitivna i najzad broja matične dokumentacije.

Naredni segment (koji se zbog brzine obrade kartona obrađuje metodom križanja polja) definiše vrstu snimaka i format, tretirajući sve vrste fototehnikе koje su do sada u široj upotrebi, s tim da su u ovu grupu učvršćeni kao posebne varijante snimanja i mikrofilmovi te röntgensko snimanje. Ovaj segment se završava poljem 24 u koga se upisuju format snimka.

Budući da je karton, kao što smo napomenuli, predviđen kako za snimke načinjene u muzeju te arhivsku građu, tako i za obradu fotodokumentacije sa terena, naredni segment sa poljima 25 do 35 namenjen je unošenju podataka koji se odnose na objekt koji je fotografisan, bez obzira na to da li je reč o pokretnom ili nepokretnom nalazu. Pri tome je težište stavljeno na činjenicu da se u Narodnom Muzeju u Kraljevu, počev od 1982. god., upo-

1. FO3	2. Naziv i mesto muzeja		3. Odeljenje	4. Zbirka
5. Fotot. inv.	6. Broj filma	7. Broj snimaka	8. Način nabavke	9. Br. ulazne knjige
10. Br. del. protok	11. Cena	12. Kategorija	13. Signatura pozitivna	14. Br. matične dokum.
15. Fotografija	16. Film	17. Ploča		
18. Polaroid	19. Mikrofilm	20. Röntgen		
21. Diafilm	22. Crno-beli	23. Kolor		
24. Format				
25. Opština	26. Mesto	27. Lokalitet		
		28. FO2		
29. Kampanja	30. Inv. broj eks	31. Br. matične dok.		
		32. FO1		
33. Mesto i vreme seminara			34. Snimio:	
35. FO1/Fotodnevnik			36. Original	37. Kopija

trebljavaju terenski formulari za obradu arheoloških podataka koji nose identifikacioni broj F.01, a od 1983. god. i formulari za obradu lokaliteta sa identifikacionim brojem F.02.⁴ Kod ovog segmenta bi se zadržali samo na definisanju polja koja predstavljaju novinu. Takvo je npr. polje 28 sa oznakom F.02 u koga se upisuju redni broj formulara u kome je obrađen imenovani lokalitet (što je ujedno i šifra lokaliteta pod kojom se isti vodi u banci podataka), zatim polje 29 sa oznakom »Kampanja« u koga se upisuje šifra kampanje⁵ i najzad polje 32 sa oznakom F.01 u koje se upisuje broj terenskog formulara na kome su upisani podaci o tačnom mestu nalaza tretiranog eksponata. Polje 35 sa oznakom F.01/Fotodnevnik, namenjeno je upisivanju podataka koji dovode u vezu terensku dokumentaciju o materijalu snimljenom in situ sa dokumentima muzejske fototeke.

Na prednjoj strani kartona nalazi se, najzad, i površina predviđena za lepljenje identifikacione kopije kao i po-

lja 36 i 37 koja se ponovo uklapaju u klasičnu fototeku podacima o tom da li je snimak originalan ili kopija.

Na poleđini kartona nalaze se klasične rubrike koje govore o smeštaju fotomaterijala, opisu snimka, mestu publikovanja i svrsi snimanja, te najzad podatak o obrađivaču kartona i rezervno polje za upis eventualne napomene.

Probni rad sa kartonima koji su ovde prikazani, za sada ne pokazuju postojanje propusta u njegovom planiranju te treba očekivati da će kao takav zadovoljiti sve potrebe jednog dužeg vremenskog perioda.

NAPOMENE

1. Ovaj rad je sastavni deo naučno-istraživačkog projekta »Istraživanje neolitskog gradinskog naselja na lokalitetu Divlje Polje u selu Ratini — SO Kraljevo« koji Narodni muzej u Kraljevu izvodi u saradnji sa OZN regiona Kraljevo, SIZ-om kulture

Kraljevo i Centrom za arheološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu.

2. Ovaj princip je po prvi put, u okviru izrade aplikacija za pomenuti projekt, primenjen prilikom formiranja terenskog formulara F. 01. čije se publikovanje očekuje »Informatici muzeologici.« u toku 1983. god.

3. Detaljno publikovanje sa uputstvima za upotrebu očekuje se u Zborniku radova Narodnog muzeja — Čačak.

4. Formular je u pripremi za publikovanje a biće upotrebljen i u okviru velikog naučno-istraživačkog projekta »Rekonosciranje jugozapadne Srbije« koji vode Arheološki institut — Beograd i Zavod za zaštitu spomenika kulture — Kraljevo u saradnji sa muzejima odgovarajućih područja, pri čemu Narodni muzej — Kraljevo obrađuje teritorije koje spadaju pod njegovu kompetenciju.

5. Broj kampanje je šifra koja se formira rednim brojem kampanje u tekućoj godini i kalendarske godine u kojoj se kampanja izvodi, npr.: 1981/1. Ova šifra ostaje stalna u čitavoj muzejskoj i terenskoj dokumentaciji za kampanju vođenu u jednoj kalendarskoj godini na određenom lokalitetu. Pri tome treba uzeti u obzir da se ovde pod kampanjom ne podrazumeva samo iskopavanje već i sve vrste rekonosciranja ili intervencije u cilju zaštite slučajnih nalaza.

38. Smešten:

39. Karton ispunio

40. Napomena

41. Opis

42. Publikovano

43. Svrha snimanja

Izdaje OUR »Narodni muzej
Kraljevo
Štampa GRO »Slovo« — Kraljevo